

dr Marek Kołyszko
Pracownia Dokumentacji i Konserwacji
Instytut Archeologii
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

AUTOREFERAT

Spis treści

1. Imię i nazwisko:.....	s.2
2. Przebieg edukacji i zatrudnienia:.....	s.2
3. Osiągnięcia naukowo - badawcze. Zgodnie z § 4 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego. Dziennik Ustaw Nr 196. Poz. 1165:.....	s.3
4. Dorobek dydaktyczny i popularyzatorski oraz współpraca międzynarodowa. Zgodnie z § 5 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego. Dziennik Ustaw Nr 196 Poz. 1165:.....	s.9
5. Prowadzone zajęcia dydaktyczne:.....	s.17
6. Osiągnięcia wynikające z art. 17 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595 ze zm.):.....	s.18
6.1. Omówienie celu naukowego ww. prac i osiągniętych wyników wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania:.....	s.22
7. Opis działalności naukowej:.....	s.22
7.1. Osiągnięcia naukowe przed uzyskaniem stopnia naukowego doktora:.....	s.21
7.2. Osiągnięcia naukowe po uzyskaniu stopnia naukowego doktora:.....	s.25
7.3. Pozostałe osiągnięcia naukowe po uzyskaniu stopnia naukowego doktora:.....	s.29
8. Dalsze plany naukowe:.....	s.30

1. Imię i nazwisko:

Marek Jan Kołyszko

2. Przebieg edukacji i zatrudnienia:**2.1. Edukacja:**

2004: doktor nauk humanistycznych w zakresie historii, Instytut Historii, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

2000: Podyplomowe studia w zakresie zabytkoznawstwa i konserwatorstwa sztuki kościelnej, Wydział Sztuk Pięknych Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

1985: magister archeologii, specjalność: konserwacja zabytków archeologicznych, Wydział Humanistyczny, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

2.2. Informacje o zatrudnieniu:

01.10.2005 - adiunkt w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, kierownik Pracowni Dokumentacji i Konserwacji

01.10.2004 - 01.10.2005 - specjalista naukowo - techniczny, kierownik Pracowni Dokumentacji i Konserwacji w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu

01.05.2003 - 31.10.2004 - specjalista naukowo - techniczny w Pracowni Dokumentacji i Konserwacji w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu

1996 – 2003 - konserwator zabytków w firmie: Konserwacja Zabytków Barbara Kołyszko

1991 - 1996 - konserwator zabytków, kierownik Pracowni konserwacji kamienia w Przedsiębiorstwie Konserwacji Zabytków sp. z o. o. w Toruniu

1989 - 1991 - konserwator zabytków, kierownik pracowni w Przedsiębiorstwie Państwowym Pracownie Konserwacji Zabytków Oddział w Toruniu

1985 - 1989 - konserwator zabytków w Przedsiębiorstwie Państwowym Pracownie Konserwacji Zabytków Oddział w Toruniu

3.Osiągnięcia naukowo - badawcze. Zgodnie z § 4 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego. Dziennik Ustaw Nr 196. Poz. 1165:

Szczegóły w załączonym wykazie publikacji i ocenie bibliometrycznej przygotowanej przez Bibliotekę Uniwersytecką UMK (ZAŁĄCZNIK 1)

Dorobek naukowy przed uzyskaniem stopnia doktora:

Łącznie liczba prac: bez „*impact factor*” liczba: **5**, Łącznie liczba punktów KBN/MNiSW:**9**

Łącznie liczba prac: „Rozdziały w podręcznikach krajowych” liczba: **1**, Łącznie liczba punktów KBN/MNiSW:**2**

Autorstwo dzieła artystycznego - dokumentacja konserwatorska:

-o znaczeniu międzynarodowym, liczba: **10**, Łącznie liczba punktów KBN/MNiSW:**120**

-o znaczeniu krajowym, liczba: **69**, Łącznie liczba punktów KBN/MNiSW:**621**

Rekonstrukcja i konserwacja dzieła/obiektu muzealnego/plastycznego, liczba:**65**, Łącznie liczba punktów KBN/MNiSW:**455**

Prace popularno – naukowe i inne:**23**

Łączna punktacja: KBN/MNiSW=1207

3.1.Publikacje przed doktoratem:

Publikacje recenzowane

Publikacja w recenzowanym czasopiśmie krajowym lub zagranicznym wymienionym w wykazie ministra właściwego do spraw nauki:

1. Konserwacja srebrnych monet z Kruszyna gm. Włocławek, Rocznik Muzealny 1996, T.VI, s.125-128

Punktacja ministerstwa: 1

2. Detale architektoniczne i dekoracje malarskie z elewacji wschodniej Ratusza Staromiejskiego w Toruniu, Zeszyty Naukowe Sekcji Historii Kultury Materialnej i Zbiorów Historycznych WTN 1998, Nr 1, s. 33-39

Punktacja ministerstwa: 1

3. Krzyżyki karawakowe z Lubinia, Zeszyty Lubińskie 1999, Nr 7, s.86-98

Punktacja ministerstwa: 1

4. Konserwacja elewacji kościoła p.w. św. Marcina w Kazimierzu Biskupim, Biuletyn Informacyjny Konserwatorów Dzieł Sztuki 2000, T.11, nr 1 s.54-57(współautorzy: A. Miller i J. Rodziewicz)

Punktacja ministerstwa: 3

5. Rekonstrukcja attyki w krużgankach kościoła Najświętszej Marii Panny w Toruniu, Biuletyn Informacyjny Konserwatorów Dzieł Sztuki 2001, T.12, nr 3, s. 64-69 (współautorzy: A. Miller i T. Porębski)

Punktacja ministerstwa: 3

Autorstwo rozdziału w monografii naukowej w j. polskim

1. Krzyżyki-karawaki z nowożytnego cmentarzyska w Lubiniu (woj. Leszno) na tle karawak europejskich, Studia z archeologii, historii i geografii historycznej [red. nauk. Jerzy Olczak, Alina Sosnowska]. Toruń 1997 [Archaeologia Historica Polona, T.VI], s.167-182

Punktacja ministerstwa: 2

Dorobek naukowy po uzyskaniu stopnia doktora:

Łącznie liczba prac: bez „impact factor” liczba:**14**, Łącznie liczba punktów KBN/MNiSW:**28**

Łącznie liczba prac: „Rozdziały w podręcznikach”

-zagranicznych, liczba:**1**, Łącznie liczba punktów KBN/MNiSW:**6**

-krajowych, liczba:**11**, Łącznie liczba punktów KBN/MNiSW:**28**

Autorstwo monografii lub podręcznika w języku polskim lub innym niż angielski, liczba:**3**,

Łącznie liczba punktów KBN/MNiSW:**40**

Autorstwo dzieła artystycznego – dokumentacja konserwatorska:

-o znaczeniu międzynarodowym, liczba:**7**, Łącznie liczba punktów KBN/MNiSW:**84**

-o znaczeniu krajowym, liczba: **83**, Łącznie liczba punktów KBN/MNiSW:**738**

Rekonstrukcja i konserwacja dzieła/obiektu muzealnego/plastycznego, liczba:**52**, Łącznie liczba punktów KBN/MNiSW:**364**

Autorstwo dzieła konserwatorskiego wraz z dokumentacją:

-zrealizowanego lub rozpowszechnionego za granicą, liczba:**2**, Łącznie liczba punktów KBN/MNiSW:**50**

-zrealizowanego lub rozpowszechnionego w Polsce, liczba:24, Łącznie liczba punktów KBN/MNiSW:288

Autorstwo projektu konserwatorskiego, liczba:10, Łącznie liczba punktów KBN/MNiSW:120
Prace popularno - naukowe i inne, liczba:15

Łączna punktacja: KBN/MNiSW=1746

3.2.Publikacje po doktoracie:

Publikacja w recenzowanym czasopiśmie krajowym lub zagranicznym wymienionym w wykazie ministra właściwego do spraw nauki:

1. Krzyże karawakowe. Pochodzenie formy i symbolika, Zeszyty Naukowe Sekcji Historii Kultury Materialnej i Zbiorów Historycznych WTN 2005, nr 2, s. 97-109

Punktacja ministerstwa: 1

2. Karawakowe krzyże choleryczne z Włocławka, Zeszyty Naukowe Sekcji Historii Kultury Materialnej i Zbiorów historycznych WTN 2005, nr 2, s.111-125

Punktacja ministerstwa: 1

3. Zarys problematyki ochrony historycznej substancji miasta, Biuletyn Historyczny Muzeum w Lęborku i Lęborskiego Bractwa Historycznego 2005, Nr 26, s. 21-33

Punktacja ministerstwa: 1

4. Misa chrzcielna z bazyliki mniejszej p.w. Ścięcia św. Jana Chrzciciela w Chojnicach, Zeszyty Chojnickie 2006, nr 21, s. 65-75

Punktacja ministerstwa: 1

5. Barokowa chrzcielnica z bazyliki mniejszej p.w. Ścięcia św. Jana Chrzciciela w Chojnicach, Zeszyty Chojnickie 2006, nr 21, s. 76-79 (współautorzy: J. Korcz, L. Tymińska)

Punktacja ministerstwa: 1

6. Ein masurisches Denkmal der schlesischen hl. Hedwig, Silesia Nova 2007 T. 4, Z. 3, s. 90-93

Punktacja ministerstwa: 3

7. Kolejny medal Giovanniego Hameraniego w Polsce, Przegląd Numizmatyczny 2007, nr 1 (56), s.55-56

Punktacja ministerstwa: 1

8. Kompozycja plastyczna Św. Piotra w okowach z bazyliki mniejszej pod wezwaniem Ścięcia św. Jana Chrzciciela w Chojnicach, Zeszyty Chojnickie 2007, nr 22, s.192-198

Punktacja ministerstwa: 1

9. Chojniczanie w Libii, Zeszyty Chojnickie 2007, nr 22, s.219-221

Punktacja ministerstwa: 1

10. Dewocjonalia - materialne przejawy obyczajowości religijnej XVII i XVIII wieku, odkryte przy kościele p.w. św. Jakuba Apostoła w Lęborku, Biuletyn Lęborskiego Bractwa Historycznego i Muzeum w Lęborku 2007 Nr 30 , s. 25-33

Punktacja ministerstwa: 1

11. Pomyłka technologiczna budowniczych katedr?, Archaeologia Historica Polona 2011, t. 19, s. 161-165.

Punktacja ministerstwa: 1

12. Plates from Radzyń Chełmiński. - Fasc. Archaeol. Hist., Fasc. 26 2013, S. 63-74, il., tab., wykry.;streszcz. pol. (współautorzy Krzysztof Cackowski, Paweł Kucypera, Marcin Wiewióra)

Punktacja ministerstwa (ERIH): 10

13. Kształtki ceramiczne z fragmentami szkiców z Góry Zamkowej w Grudziądzu. - Roczn. Grudz., T.21 2013, S. 209-225, il. (współautor Katarzyna Węglowska)

Punktacja ministerstwa: 3

14. Dewocjonalia odkryte w otoczeniu kościoła pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Śliwicach. - Zesz. Chojnickie, Nr 28 2013, S. 36-45, il.; streszcz. ang.

Punktacja ministerstwa: 2

Autorstwo rozdziału w monografii naukowej w j. angielskim, niemieckim, francuskim, hiszpańskim, rosyjskim lub włoskim

1. Popytka v yasnit' proishozhdenie rodovogo gerba dinastii Agellonov.

W: Agelony: dynastya, epoha, spadczyna: materyaly Mižnarodnaj navukova-praktyčnaj kanferencyi, Gal'shany - Navagrudak, 8-10 verasna 2006 g. / red. kol. A. A. Kavalena. Minsk:Belaruskaa Navuka, 2007, S. 28-50, il.

Punktacja ministerstwa: 6

Autorstwo rozdziału w monografii naukowej w j. polskim

1. Suwalski pomnik św. Jadwigi Śląskiej [w:] Cysterki w dziejach ziem polskich, dawnej Rzeczypospolitej i Europy Środkowej, red. A. M. Wyrwa , A. Kielbasa, J. Swastek, Poznań 2004, s.558-567

Punktacja ministerstwa: 2

2. Przyczynek do poznania sposobu wytwarzania detali architektonicznych ze sztucznego kamienia na podstawie szkicu z brodnickiej fary,[w:] Szkice Brodnickie red K. Grażawski, T.III, Brodnica 2006,s.73-80

Punktacja ministerstwa: 6

3. Aport w zaświaty. Dewocjonalia z nekropoli rodziny Wesłów w Pułtusk [w:] Pułtuskie osobliwości red. A Henrykowska i R. Lolo, Warszawa 2007, s. 65-113

Punktacja ministerstwa: 6

4. Późnośredniowieczne zaprzęgi z foryтарzem w świetle źródeł ikonograficznych, Studia z dziejów wojskowości, budownictwa, kultury / [red. Jerzy Olczak]. [Archaeologia Historica Polona, T.XVII] Toruń 2007, s. 191-200

Punktacja ministerstwa: 6

5. Wpływ wodnego środowiska na korozję metalowych zabytków archeologicznych na przykładzie przedmiotów ze skarbu z Jeziora Powidzkiego [w:] Archeologia Jeziora Powidzkiego (red. Andrzej Pydyn) Toruń 2010, s.247-257.

Punktacja ministerstwa: 0

6. Konserwacja brązów starożytnych na przykładzie miecza z kolekcji A. Makowskiego [w:] Pro memoria Albin Makowski (1908-1982) red. Józef Borzyszkowski, Anna Czapczyk, Gdańsk – Chojnice 2010, s. 491 – 498.

Punktacja ministerstwa: 0

7. Konserwacja obiektów żelaznych eksponowanych w otwartej przestrzeni [w:] Problemy muzeów związane z zachowaniem i konserwacją zbiorów: IV Międzynarodowa Konferencja Konserwatorska, Szreniawa, 8 - 9 października 2010 = Problems connected with keeping and conservation of collections in museums: 4th International Conservation Conference, Szreniawa 2011, s. 8 - 90.

Punktacja ministerstwa: 4

8. Konserwacja gotyckich drzwi z Kościoła Świętych Janów w Toruniu. W: Wokół zagadnień estetyki zabytku po konserwacji i restauracji / pod red. Elżbiety Szmit-Naud, Bogumiły J. Rouby, Joanny Arszyńskiej. Warszawa; Toruń: Narodowy Instytut Dziedzictwa: Stowarzyszenie Przyjaciół Zakładu Konserwacji Malarstwa i Rzeźby Polichromowanej Toruńskiej Szkoły Konserwacji, 2012,S. 453-456, [6] k. tabl., streszcz. ang. (współautor: Dariusz Subocz)

Punktacja ministerstwa: 4

9. Analiza źródeł archeologicznych : późne średniowiecze i nowożytność: fajki. W: Zamek w Grudziądzu w świetle badań archeologiczno-architektonicznych: studia i materiały = Grudziądz castle in the light of archaeological-architectural research: studies and materials / pod red. Marcina Wiewióry. Toruń : Uniwersytet Mikołaja Kopernika. Instytut Archeologii, 2012, S. 282-285, il.

Punktacja ministerstwa: 0

10. Analiza źródeł archeologicznych : późne średniowiecze i nowożytność : elementy ręcznej broni palnej. W: Zamek w Grudziądzu w świetle badań archeologiczno-architektonicznych: studia i materiały = Grudziądz castle in the light of archaeological-architectural research: studies and materials / pod red. Marcina Wiewióry. Toruń: Uniwersytet Mikołaja Kopernika. Instytut Archeologii, 2012, S. 289-291, il.

Punktacja ministerstwa: 0

11. Analiza źródeł archeologicznych : późne średniowiecze i nowożytność: wyroby z bursztynu. W: Zamek w Grudziądzu w świetle badań archeologiczno-architektonicznych: studia i materiały Grudziądz castle in the light of archaeological-architectural research: studies and materials / pod red. Marcina Wiewióry. Toruń: Uniwersytet Mikołaja Kopernika. Instytut Archeologii, 2012, S.298-299, il.

Punktacja ministerstwa: 0

Autorstwo monografii naukowej w j. polskim

1. Cmentarz parafii pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Śliwicach w latach 1867-1920. Toruń :Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 2012, 208 s., il.; streszcz. ang.

Punktacja ministerstwa: 20

2. Konserwacja monet i medali. Warszawa: Polskie Towarzystwo Archeologiczne i Numizmatyczne,2012, 76 s., il.

Punktacja ministerstwa: 0

3. Dewocjonalia z końca XVI-XVIII wieku pochodzące z badań archeologicznych na terenie Polski(stan zachowania, identyfikacja, zagadnienia konserwatorskie). Toruń: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 2013, 318 s., il.; streszcz. ang.

Punktacja ministerstwa: 20

Doniesienia zjazdowe krajowe

1. Regały schodkowe z kościoła klasztornego Kongregacji Oratorium Świętego Filipa Neri, pw. Niepokalanego Poczęcia NMP, na Świętej Górze w Gostyniu [w] Zabytki stolarki artystycznej we wnętrzach sakralnych, ich problematyka zabytkoznawcza, konserwatorska i kulturowa: konferencja organizowana przez Zakład Konserwatorstwa Wydziału Sztuk Pięknych UMK z okazji 17 jubileuszu 60-lecia Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu i 50-lecia pracy prof. Jana Tajchmana na UMK, Toruń, 30 września - 1 października 2005 r. Toruń, Uniwersytet Mikołaja Kopernika : 2005, [1 s.]

2. Konserwacja drzwi gotyckich katedry św. Janów w Toruniu [w] Wokół zagadnień estetyki zabytku po konserwacji i restauracji, konferencja naukowa w dniach 27-29 maja 2010, Toruń:

abstrakty wystąpień. Toruń, Uniwersytet Mikołaja Kopernika: 2010, S. 45-46 (współautor: Dariusz Subocz)

Publikacje niepunktowane

1. Toruńskie orły. Koronacje ostatniej dekady XX wieku, Ilustrator 2005, nr 8, s. 12
2. Bliźniacze pomniki, Spotkania z Zabytkami 2005, nr 5, s. 24-25
3. Zarys historii pomnika Żołnierza Polskiego w Wąbrzeźnie, Wiadomości Wąbrzeskie 2005, Nr 11, s. 6
4. Konserwacja pomnika Żołnierza Polskiego, Wiadomości Wąbrzeskie 2005, Nr 12, s. 6
5. Gwiazda św. Huberta, Spotkania z Zabytkami 2005, nr 7, s. 32-33
6. Sensacyjne odkrycie toruńskich archeologów w Boliwii, Ilustrator 2005, Nr 10, s. 14
7. Karawaki na Kujawach lub Hiszpańskie krzyże na Kujawach, Ziemi Dobrzyńskiej i Michałowskiej, Ilustrator 2005, Nr 10, s. 15
8. Ślady umarłych, dołki pokutne czy świdy ogniowe, Spotkania z Zabytkami 2006 nr 1, s. 34
9. Wprowadzenie do praktycznej konserwacji zabytków archeologicznych. Konspekty wykładów z lat 2003-2007, Toruń 2007
10. Skarb z Ptolemais. Rezultaty misji konserwatorskiej (część I), Biuletyn Numizmatyczny 2008, Nr.1, s. 27-38, (współautorzy: P. Jaworski, K. Misiewicz)
11. Skarb z Ptolemais. Rezultaty misji konserwatorskiej (część II), Biuletyn Numizmatyczny 2008, Nr.2, s. 95-102, (współautorzy: P. Jaworski, K. Misiewicz)
12. Konserwacja skarbu monet rzymskich z Ptolemais w: Skarb z Ptolemais -katalog wystawy Zamek Królewski w Warszawie 15 grudnia 2008- 15 stycznia 2009, Warszawa 2008, s. 56-64
13. Medalik świętego Benedykta z Chojnic, Baszta 2008, nr 10, s. 31 - 39
14. Konserwacja zbiorów chojnickiego Muzeum Historyczno - Etnograficznego w latach 2005-2011 (zabytki metalowe i drewniane), Baszta 2011, nr 11, s. 54-61
15. Kołatka ze zbiorów Muzeum Historyczno-Etnograficznego im. J. Rydzkowskiego w Chojnicach: konserwacja i próba atrybucji. - Baszta, Nr 12 2013, S. 31-35, il. (współautor Marcin Synak)

3.3. Wygłoszenie referatów na międzynarodowych lub krajowych konferencjach tematycznych (ZAŁĄCZNIK 2).

Konferencje międzynarodowe- wygłoszenie 9 referatów

Konferencje krajowe- wygłoszenie 12 referatów i 1 poster

4. Dorobek dydaktyczny i popularyzatorski oraz współpraca międzynarodowa. Zgodnie z § 5 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego. Dziennik Ustaw Nr 196 Poz. 1165.

4.1. Uczestnictwo w programach europejskich i innych programach międzynarodowych lub krajowych:

przed doktoratem:

Słowacja (wówczas Czechosłowacja):

1989 r. Kierowanie pracami konserwatorskimi przy detalach architektonicznych z elewacji wschodniej Pałacu Prymasowskiego w Bratysławie (od 04.06. -10.09.1989 r.) (II. 1., s.2 i II. 1., s.7)

1989 r. Opracowanie projektu prac i wykonanie konserwacji brązowej tablicy poświęconej Paracelsusowi de Hohenheim z elewacji Pałacu Prymasowskiego w Bratysławie (od 04.06. - 10.09.1989 r.) (II.2., s.2 i II.2., s.9)

Niemcy:

1991 r. Kierowanie pracami konserwatorskimi restauratorskimi przy kamiennych detalach architektonicznych z elewacji budynku Uniwersytetu Humboldta w Berlinie (od ul. Klary Zetkin) (04.11.-15.12.91 r.) (II.3., s.2 i II.3., s.9)

1991 r. Konserwacja detali architektonicznych tzw. Gotchisches Haus w Wenigerode (30.04. – 30.05.1991 r.)(II.4., s.3 i II.4., s.9)

1992 r. Konserwacja pomnika żołnierzy i ofiar wojen światowych (Kriegerdenkmal) w Dusseldorfie – Unterbach (15.09.- 04.10. 1992 r.) (II.5., s.3 i II.5., s.9)

1992 r. Konserwacja i restauracja wystroju sztukatorskiego tzw. Keiserhoff w Quedlinburgu (15.05. – 02.06. 1992 r.) (II.6.,s.3)

1992 r. Wykonanie autorskiego programu prac konserwatorskich przy zachowanych sztukateriach Pałacu Taschenberg w Dreźnie (15.03.-30.04.1992 r.) (II.7.,s.3 i II.8.,s.3) i detalach kamiennych – współautorski (II.9.)

1992 r. Rekonstrukcja herbu Saksonii - Anhalt z elewacji budynku w Quedlinburgu (20.06.- 15.07.1992 r.)

1996 r. Konserwacja pomników książąt Rzeszy z elewacji Uniwersytetu w Rostoku (20.04.- 15.06. 1996 r.) (II.10.,s.3)

Rosja:

1992 r. Program prac konserwatorskich detali kamiennych Wielkiej Kaskady w Peterhofie (19.06.- 30.06.1992 r.)

po doktoracie:

Irlandia:

2013 r. Opracowanie autorskiego programu konserwacji relikwów murów opactwa dominikanów w Blackfairy, Trim, Co. Meath i wykonanie prac konserwatorskich

(współautor prac konserwatorskich: mgr Sylwia Bronchard) (08.08. – 10.09.2013 r.) **(II.1., s.30)**

2013 r. Opracowanie autorskiego programu konserwacji relikwii tynków polichromowanych opactwa dominikanów Blackfrairy, Trim, Co. Meath i wykonanie prac konserwatorskich (współautor prac konserwatorskich: mgr Sylwia Bronchard) **(II.2., s.30)**

Litwa:

2011 r. Opracowanie programu prac konserwatorsko – restauratorskich wewnętrznych ścian prezbiterium kościoła parafialnego Najświętszego Serca Pana Jezusa w Rudziszkach okręg wileński na Litwie (15 - 18. 07. 2011 r.) **(II.7.,s.19)**

Afryka:

Libia:

2007 r. Opracowanie autorskiego programu konserwacji i konserwacja skarbu brązowych i srebrnych monet antycznych z III w. n.e. z Ptolemais (współautor prac konserwatorskich: mgr Barbara Kołyszko) (16.06.-14.08. 2007 r.) **(II.3.,s.19 i I.10 -12.,s. 18)**

2007 r. Opracowanie autorskiego programu wykonania kopii antycznych monet z III w. n.e. pochodzących ze skarbu z Willi Leukaktiosa (16.06.-14.08. 2007 r.) **(II.3.,s.19 i I.10 -12.,s. 18)**

2007 r. Wykonanie kopii marmurowej głowy Afrodyty pochodzącej z badań Willi Leukaktiosa (16.06.-14.08. 2007 r.) **(II.2.,s.18)**

2008 r. Konserwacja brązowych, antycznych monet i bazaltowych i marmurowych rzeźb pozyskanych z badań archeologicznych (współautor mgr Barbara Kołyszko) (04.09. – 16.10. 2008) **(II.5.,s.19)**

2008 r. Wykonanie kopii rzeźby z III w. n. e., tronującej Kybele wykonanej z piaskowca pochodzącej z badań Willi Leukaktiosa **(II.6.,p.19)**

Ameryka Południowa:

Boliwia:

2005 r. Opracowanie programu i kierowanie pracami przy konserwacji zabytków ceramicznych, kamiennych, kościanych i metalowych z przedhiszpańskiego stanowiska Ua-Ua Uno w Boliwii (współautor mgr Sylwia Bronchard) (04.04.- 16.06. 2005) **(II.1.,s.18)**

4.2. Udział w międzynarodowych lub krajowych konferencjach naukowych lub udział w komitetach organizacyjnych tych konferencji:

ZALACZNIK nr 2

4.3. Otrzymane nagrody i wyróżnienia:

2013 Podziękowanie od dyrektora *Tara High Kings Festival* (Irlandia) za udział i pomoc w organizacji festiwalu

2013 Zespołowa nagroda Rektora UMK III stopnia za osiągnięcia uzyskane w dziedzinie naukowo – badawczej

2013 List gratulacyjny Wójta Gminy Śliwice za publikację poświęconą nekropolii śliwickiej

2013 Dyplom „za zasługi i wkład pracy na rzecz Warmińsko-Mazurskiego Stowarzyszenia Historyczno – Kolekcjonerskiego”

2012 Podziękowanie od *Institutum Orientalium* za działanie na rzecz wsparcia lokalnej przedsiębiorczości na Białorusi

2010 Podziękowanie Starosty Chojnickiego za wkład w rozwój Muzeum Historyczno - Regionalnego w Chojnicach

2007 Podziękowanie od Sekretarza Biura Zabytków z Tolmeita w Libii za wykonane prace konserwatorsko - restauratorskie w Ptolemais

2004 Podziękowanie od Prawosławnego Ordynariusza Łódzkiego i Poznańskiego za prace konserwatorskie wykonane na rzecz Parafii Prawosławnej p.w. św. Mikołaja w Toruniu

4.4. Udział w konsorcjach i sieciach badawczych:

brak

4.5. Kierowanie projektami realizowanymi we współpracy z naukowcami z innych ośrodków polskich i zagranicznych, a w przypadku badań stosowanych we współpracy z przedsiębiorcami:

Jako autor kilkudziesięciu programów prac konserwatorskich lub wykonawca prac konserwatorskich uczestniczyłem w projektach badawczych organizowanych przede wszystkim przez instytucje muzealne m. in. Państwową Służbę Ochrony Zabytków w Toruniu (m. in.: II.18, s.5, II.23,s.5, II.32, s.6, II.51, s.7, II.53, s.7, II.11.,s.20) Muzeum Historyczno

Etnograficzne w Chojnicach (II.34.,s.22, II.36.,s.22, II.77.,s.24), Muzeum Podlaskie w Białymstoku (II.31.-32.,s.28) Muzeum KL Gross Rosen w Rogoźnicy (II.26.,s.21, II.30.,s.21, II.35.,s.22) ; instytuty naukowo - badawcze: Uniwersytet Warszawski (projekt: Ptolemais w Libii II.2.,s.18, II.3.,s.19, II.5.,s.19) i Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu (projekt autostradowy A1: Kamionki Duże, Rogowo, Stare Marzy m. in.:II.21.,s.21, II.59.-63) oraz Urząd Miejski w Bydgoszczy (rekonstrukcja Fontanny PotopII.62.,s.24).

Również jako wykonawca badań archeologicznych związanych z realizacją projektów różnej wagi:

2013 badania związane z przebudową nawierzchni wokół kościoła p.w. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Śliwicach

2009 w Golubiu przy u. Rynek 26 w ramach projektu: „Rewitalizacja Golubskiej Starówki”(współautor Barbara Kołyszko)

2009 w Toruniu przy ul. Małe Garbary 4/6 – aneks (wejście do piwnicy, pomieszczenia użytkowe w piwnicy)

2008 w Koloni Kąty, Gm. Brześć Kujawski(współautor Barbara Kołyszko)

2008 w Toruniu przy ul. Małe Garbary 4/6

2006 w Toruniu, ul. Przedzamcze 3 (współautor Barbara Kołyszko)

2006 w Toruniu, ul. Przedzamcze 6-6A

2005-2006 Starego Miasta w Golubiu (współautor Barbara Kołyszko)

Kierowałem wszystkimi wymienionymi badaniami i jestem autorem sprawozdań dotyczących tych badań.

4.6. Udział w komitetach redakcyjnych i radach naukowych czasopism:

brak

4.7. Członkostwo w międzynarodowych lub krajowych organizacjach i towarzystwach naukowych:

Rada Muzealna przy Muzeum Etnograficzno - Regionalnym w Chojnicach

Zespół do Badań Średniowiecznego i Nowożytnego Torunia Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Rada Naukowa do Badań Interdyscyplinarnych Piastowskiego Dziedzictwa Kulturalnego Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy

4.8. Osiągnięcia dydaktyczne i w zakresie popularyzacji nauki lub sztuki:

2005 wykład: „Style w architekturze” dla uczestników kursu przewodników turystycznych zorganizowanego przez Biuro Podróży: Adventure s.c. w Toruniu

2007 wykład: „Historia krzyża” dla młodzieży należącej do: *Militia Immaculata* przy parafii św. Maksymiliana Kolbe w Lęborku

2007 wykład: „Konserwacja skarbu monet brązowych w warunkach polowych” w ramach seminarium doktoranckiego prof. dr hab. M. Mielczarka UMK w Toruniu i seminarium doktoranckiego prof. dr hab. A. Bursche Uniwersytet Warszawski

2007 wykład w Tolmeita (Libia): „Konserwacja ceramiki brązów antycznych” dla pracowników Departamentu Starożytności w Bengazi w Libii i dla pracowników Instytutu Archeologii im. Omara Muklara w El Beida w Libii”

2010 wykład dla podopiecznych z Toruńskiego Centrum Caritas: „Czym zajmuje się archeolog?” w IA UMK

2011 wykład dla Studentów z Koła Naukowego Promocji Archeologii działającego przy IA UMK: „Metodyka konserwacji zabytków archeologicznych. Zabytek, zabytek archeologiczny, konserwacja, anastyloza restauracja, Karta wenecka”

2013 Zajęcia promujące archeologię wśród dzieci i młodzieży (projekt: Bringing history and archaeology to life for kids), w ramach festiwalu Tara High Kings Festival w Irlandii.

2013 Cykl wykładów z konserwacji dla młodzieży w ramach projektu: „Odnalezione dziedzictwo” kierowanego przez bydgoską fundację „Ari Ari”(Fundacja Ari Ari powołana została w 2008, aby działać na rzecz „życzliwych praktyk kulturowych, znajdujących zarówno w dokumentowaniu opowieści o historii i współczesności, jak i w pomocy dla osób niewidomych na Kaukazie”)

2003 - 2004 Cykl trzech publikacji popularyzujących zabytkoznawstwo na łamach miesięcznika ogólnopolskiego „Spotkania z zabytkami”

4.9. Opieka naukowa nad studentami:

Od 2004 roku sprawowałem nadzór i opiekę merytoryczną w zakresie przygotowywanych aneksów konserwatorskich przez studentów archeologii UMK odbywających kurs w ramach specjalności: konserwacja zabytków archeologicznych i aneksów konserwatorskich zamieszczanych w licencjatach.

Jestem recenzentem 54 prac dyplomowych magisterskich i licencjatów.

Od 2012 roku jestem opiekunem naukowym studenckiego Koła Archeologii działającego w Instytucie Archeologii UMK w Toruniu.

4.10. Opieka naukowa nad doktorantami w charakterze opiekuna naukowego lub promotora pomocniczego, z podaniem tytułów rozpraw doktorskich:

brak

4.11. Staże w zagranicznych lub krajowych ośrodkach naukowych lub akademickich:

brak.

4.12. Wykonanie ekspertyz lub innych opracowań na zamówienie organów władzy publicznej, samorządu terytorialnego, podmiotów realizujących zadania publiczne lub przedsiębiorców:

po doktoracie:

Dla parafii i związków wyznaniowych:

Parafie rzymsko – katolickie w: Chojnicach (2005 r. **II.9.,s.20**, **II.23.,s.21**, **II.29.,s.28**),
Lęborku (2005 r. **II.12.,s.20**), Białogardzie (2010 r. **II.67.,s.24**), Sierpcu (2004 r. **II.8.,s.20**),
Lubaniu (2005 r. **II.22.,s.21**), Gorzenicy (2005 r. **II.25.,s.21**), Wielkiej Łące (2009 r. **II.42.,s.22**),
Łebieniu (2010 r. **II.41.s.29**), Śliwicach (2009 – 2013 r. **II.6.-18.s.30-32**),
Rakowcu (2012 r.), Janowcu Wielkopolskim (2013 r.), Kalniku (2006r. **II.28.,s.21**).

Parafii ewangelicko - augsburskiej w Słupsku (2010 r. **II.66., s.24**).

Dla Konsulatu Generalnego Republiki Federalnej Niemiec we Wrocławiu: Programy prac konserwatorskich kamiennej rzeźby św. Jana Nepomucena z Dobromierza i płyty epitafijnej dzieci Jana Fleichera (2004 r. **II.14.,s.20** i **II.15.,s.20**)

Dla instytucji oświatowych:

Spółeczne Gimnazjum Anglojęzyczne przy ul. Okrzei 8 w Lęborku (2007 **II.32.,s.22**)

Szkoła Podstawowa nr 3 w Lęborku: Program prac konserwatorskich elewacji (2005r. **II.18.,s.21**)

Dla samorządu terytorialnego:

Urząd Miejski w Wąbrzeźnie (ekspertyza, projekt i dokumentacja pomnika Żołnierza Polskiego 2005 **II.24.,s.21**)

Urząd Miejski w Lęborku: Program prac konserwatorskich Ratusza (2009 r.**II.45.,s.23**)

Urząd Gminy Nowa Wieś: Program prac konserwatorskich i dokumentacja pomnika jeńców z I wojny światowej z Niebędzina (2010 r. **II.58.,s.24**)

Dla przedsiębiorstw:

Przedsiębiorstwa „Romanowscy” (projekt konserwacji pałacu w Drogoszach 2005 **II.16.,s.20, II.17,s.20**)

Grupa budowlana Alstal Inowrocław (ekspertyzy i opinie dotyczące detali kamiennych i nawierzchni wokół rekonstruowanej fontanny „Potop” w Bydgoszczy 2009 r.**II.62., s.24**)

Z.P.H.U. Cezary Gudan Olsztyn (ekspertyz dotycząca programu prac i opiniowanie ich etapów przy konserwacji ogrodzenia cmentarza św. Józefa w Olsztynie 2010 i 2011 r.**II.68.,s.24**)

HBM – BUD Bydgoszcz (ekspertyzy i opinie dotyczące detali kamiennych i nawierzchni wokół rekonstruowanej fontanny „Potop” w Bydgoszczy 2009, 2010 r. (**II.62.,s.24 i II.46.,s.23**) i opinia dotycząca konserwacji wieży ciśnień w Bydgoszczy 2011 r.)

P.P.H.U „Kapariz” Chojnice (ekspertyza i dokumentacja dotycząca wzmocnienia historycznej grotty 2008 r. i prac konserwatorskich wewnątrz gotyckiej Bramy Człuchowskiej 2011 r.**II.52.,s.23**)

Przedsiębiorstwo Energetyki ciepłej CERGA Toruń (dokumentacja 2006 r.)

Restauro Toruń sp. z o. o. (projekty badań i dokumentacje dotyczące nadzorów na Starym Mieście w Toruniu i Golubiu 2005-2006, 2009r.)

MARBRUK SP. z o.o. Charzykowy (dokumentacja dotycząca nadzoru w Kręgu 2013 r.)

Dla muzeów:

Muzeum im. ks. dr. W. Łęgi w Grudziądzu (projekt i dokumentacja prac konserwatorskich 2010 r. **II.63.,s.24**)

Muzeum Historyczno - Etnograficzne w Chojnicach (m in.: projekty i dokumentacje prac konserwatorskich wytypowanych obiektów, opinia na temat konserwacji grobu założyciela Muzeum, opinia dot. budynku gotyckiej plebani 2010 -2013 r. **II.23.,s.32**)

Spółdzielnia Mieszkaniowa w Świeciu (projekt wykonania docieplenia budynków z wystrojem architektonicznym przy ul. Słowackiego 2011r.**II.78.,s.25**)

Kl. Gross Rosen (opinie, ekspertyzy i dokumentacje dotyczące: słupów i ogrodzenia obozu, wysięgników do transportu urobku z kamieniołomu 2006, 2007, obozowego wózka do transportu urobku 2011 r. (**II.26.,s.21, II.30.,s.21, II.35.,s.22**))

4.13. Udział w zespołach eksperckich i konkursowych:

brak

4.14. Recenzowanie projektów międzynarodowych lub krajowych oraz publikacji w czasopismach międzynarodowych i krajowych:

2013 Wiadomości Numizmatyczne

5. Prowadzone zajęcia dydaktyczne:

Zatrudniony (umowa - zlecenie) w Instytucie Zabytkoznawstwa i Konserwatorstwa UMK w roku akademickim 1993/94 prowadziłem zajęcia:

Metodyka konserwacji zabytków metalowych - ćwiczenia

Od 2004r. w Instytucie Archeologii UMK prowadziłem autorskie zajęcia według przygotowanego przeze mnie indywidualnie programu. Program ten poza zajęciami dotyczącymi doktryny, teorii, praktyki, techniki i metodyki konserwacji zabytków uwzględnia zajęcia biznesowe. W zakres tych ostatnich wchodzi zajęcia polegające na: przygotowaniu ofert wykonania prac konserwatorskich, kalkulacji i kosztorysowaniu prac konserwatorskich. W ramach tych zajęć przekazuję Studentom umiejętności jakie zdobyłem podczas kilkunastoletniego doświadczenia w samodzielnym prowadzeniu pracowni konserwatorskiej.

Wprowadzenie do praktycznej konserwacji zabytków - wykłady + ćwiczenia + konwersatorium

Metodyka konserwacji zabytków ceramicznych i kamiennych - wykłady + ćwiczenia + pracownia

Archeologiczno - konserwatorskie kreacje ruin antycznych –wykłady

6. Osiągnięcia wynikające z art. 17 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595 ze zm.):

Jako wymagane osiągnięcie wskazuję pracę:

Dewocjonalia z końca XVI –XVIII wieku pochodzące z badań archeologicznych na terenie Polski (stan zachowania, identyfikacja, zagadnienia konserwatorskie), Wydawnictwo Naukowe UMK, Toruń 2013, ss.318 (**I.3.,s.17**).

Recenzenci: prof. dr hab. Andrzej Koss i prof. dr hab. Andrzej Marek Wyrwa.

Tematem wskazanego opracowania są źródła archeologiczne, którymi są przedmioty służące do spełniania prywatnych praktyk religijnych, pobudzenia uwagi i wyobraźni wiernych przeznaczone do noszenia, przewieszane przez pas lub zawieszane na szyi: krzyżyki, różańce, agnuski, ryngrafy, medaliki i obrazki. Przedmioty te są sakramentaliami po błogosławieństwie lub poświęceniu i zalicza się je do przedmiotów kultu. O ile publikacji traktujących o dewocjonaljach jest niewiele, to publikacji podejmujących problematykę konserwacji dewocjonalistów dotychczas nie ma. Wyniki moich wieloletnich przemyśleń ukazywały się na marginesie dokumentacji konserwatorskich (**II.2.,s.3** i **II.36.,s.22**), w opracowaniach materiałów źródłowych w ramach sprawozdań archeologicznych z lat: 2006, 2009, 2011 oraz w postaci publikacji (**I.1.,s.1**, **I.7.,s.15**, **I.10.,s.15**, **I.3.,s.16**, **I.14.,s.15**, **I.13.,s.18**). Przeprowadzona przeze mnie kwerenda bibliograficzna oraz rozpoznanie dostępnych dewocjonalistów pochodzących z badań archeologicznych, potwierdziły potrzebę badań. Część z nich prowadziłem równoległe z pracami konserwatorskimi.

Pracę podzieliłem na dwie części. W pierwszej została zawarta klasyfikacja i analiza zbioru dewocjonalistów pozyskanego podczas badań stanowisk archeologicznych. Część tę poświęciłem analizie zabytków (źródeł archeologicznych) – dewocjonalistom wykonanym przede wszystkim z metali. Druga część traktuje o problematyce konserwatorskiej. Źródła te omówiłem w rozdziałach traktujących o krzyżykach, kapsułach, medalikach kaplerzach i różańcach. W odniesieniu do wydzielonych kategorii zabytków podjąłem próbę wyjaśnienia genezy idei i formy tej specyficznej kategorii zabytków oraz przedstawionych na płaszczyznach dewocjonalistów treści, ustaleń warsztatowych i chronologicznych. Analizy statystyczne z uwagi na ograniczony dostęp do tej kategorii źródeł oraz z powodu niekontrolowanych eksploracji stanowisk archeologicznych w skali ogólnej są nieprecyzyjne. Wyniki analiz statystycznych przedstawiłem jedynie w odniesieniu do przebadanych całkowicie cmentarzy. Zaproponowany podział i kolejność obu części pracy nie stanowi

odbicia kolejności toku postępowania w odniesieniu do obiektów pozyskanych w wyniku badań archeologicznych. Ich analiza, a czasami poprawna identyfikacja możliwa jest dopiero po przeprowadzeniu prac konserwatorsko - restauratorskich, w wyniku których następuje usunięcie nawarstwień korozyjnych utrudniających rozpoznanie obiektu i odczytanie inskrypcji. Przeważającą część omawianych w pracy dewocjonałów, stanowią medaliki i krzyżyki, które zawierają skróty literowe. Znaczenie tego typu źródeł uznałem za tożsame z źródłami numizmatycznymi. Podobnie jak w konserwacji monet, prace powinny odbywać się w ścisłej współpracy z specjalistami, tej marginalnie jeszcze traktowanej dyscypliny wiedzy lub przynajmniej powinny być z nimi konsultowane. Taka synchroniczna współpraca jest możliwa, wymaga jedynie pokory obu stron. Doskonale sprawdziła się w pracach przy konserwacji unikatowego zespołu monet w Ptolemais, wówczas też wypracowano interdyscyplinarną kooperację (I.10.,s.18). Można ją uznać za modelową. Idealnym rozwiązaniem jest połączenie obu umiejętności konserwatorskich i wiedzy specjalistycznej na temat dewocjonałów. Dewocjonała to źródła, zabytki archeologiczne niewielkich rozmiarów, stąd warsztat pracy konserwatora takich i zabytków o podobnym charakterze, nie jest szczególnie rozbudowany. Niezwykle ważne zagadnienia przechowywania zbiorów zostały omówiłem w ostatnim rozdziale części drugiej opracowania. W pierwszym rozdziale drugiej części przedstawiłem doktrynalne założenia konserwatorskie dotyczące prac przy zabytkach archeologicznych. Rozdział ten stanowi wprowadzenie lub przypomnienie obowiązujących ograniczeń w poczynaniach konserwatorskich. Często zlecciodawcy prac konserwatorskich lub ich wykonawcy o nich nie pamiętają, lub co gorsza nie mają pojęcia o ich istnieniu, co prowadzi najczęściej do nieporozumień. Efektem braku porozumienia jest najczęściej trwałe uszkodzenie zabytku. Przykładowo, stosowanie zabiegów konserwatorskich zmierzających do uzyskania błyszczącej powierzchni trwale usuwają złocenia czy polichromie na kaplerzach. Kolejne rozdziały stanowią przegląd stosowanych metod prowadzenia prac konserwatorskich, wyselekcjonowanych i sprawdzonych w praktyce konserwatorskiej. Rozważania te przedstawiłem w odniesieniu do kategorii surowcowych, z których wykonano dewocjonała. Większość z nich pochodzi z badań archeologicznych i tkwią one w określonym kontekście, zasadniczo związanym z obrządkiem pogrzebowym. W omawianym okresie, XVII – XVIII w. poza skromnymi ceremoniami dochodzi do niezwykle rozbudowanych uroczystości pogrzebowych.

Dewocjonała omówione w pracy pochodzą z badań archeologicznych prowadzonych w latach po II wojnie światowej w Polsce w jej obecnych granicach. Omawiane w pracy źródła zostały wydobyte podczas prac archeologicznych prowadzonych na cmentarzach

przykościelnych (Chojnice, Gdańsk, Giecz, Lębork, Lubiń, Łobżenica, Maniowy, Tarnowo Pałuckie, Toruń, Wierzchucin Królewski, Złotoria), cmentarzach polowych (Kamionki Wielkie, Nowy Duninów(?), Wrocław) w kryptach (Krośniewice, Kruszwica, Lubiń, Ostrołęka, Puck, Pułtusk, Sandomierz, Strzelno, Toruń, Trzemeszno, Zamość), na terenie zamku biskupiego (Wąbrzeźno).

Nakreślony w tytule zakres czasowy obejmuje koniec XVI – XVIII wieku. Dolną granicę wyznacza medalik z ostatniego roku XVI wieku, datowany na rok 1600, ósmy rok pontyfikatu papieża Klemensa VIII. Wiek XVII, to czas kiedy wchodzi w życie postanowienia soboru trydenckiego. Medaliki z programem ikonograficznym zalecanym przez uchwały soborowe być może są forpocztą zmian, które będą stopniowo wyznaczały kanony przedstawień religijnych. Górną cezurę naszych rozważań stanowi XVIII wiek. Granica ta jest trudna do precyzyjnego określenia i ma raczej charakter umowny. Większość analizowanych źródeł pochodzi z badań nekropolii przykościelnych lub stanowi wyposażenie pochówków z krypt zlokalizowanych w kościołach lub kaplicach. W omawianym okresie śmierć nie stanowi tabu. Wręcz odwrotnie. Pisano o niej szeroko. Pojawiły się znane już w antyku druki „*artes moriendi*” ukazujące wzorce chrześcijańskiego umierania

Grupą dewocjonaliów zawsze kojarzonej jednoznacznie z chrześcijaństwem są zawieszania w kształcie krzyża, niewielkich rozmiarów z uszkiem lub otworem wykonanym w górnym zakończeniu pionowego ramienia określanymi w języku potocznym jako krzyżyki. Krzyże małych rozmiarów nawiązują do tradycji wczesnochrześcijańskiej, kiedy publiczne wizerunki krzyża z rozpiętym na krzyżu Chrystusem nie były oficjalnie prezentowane. Wśród krzyżyków pochodzących z XVII i XVIII wieku występujących w źródłach archeologicznych z uwagi na konstrukcję wyróżniłem kilka typów: typ I w formie krzyża kawalerskiego, typ II o konstrukcji krzyża łacińskiego *Crux immissa* i typ III krzyżyki karawakowe o dwóch poprzecznych ramionach. W ramach krzyżyków II typu wyróżniłem kilka odmian. Podstawą różnicującą poszczególne odmiany jest sposób wykonania dekoracji na płaszczyznach krzyżyków. Odmianę IIa reprezentują krzyżyki złożone z dwóch elementów: pionowego i poziomego ramienia, IIa₁ stanowią krzyżyki złożone z dwóch elementów: pionowego i poziomego z reliefem jednostronnym, który zawiera przedstawienia ryte lub plastyczne stanowiące monolit z krzyżykiem, IIa₂ to krzyżyki złożone z dwóch elementów: pionowego i poziomego z plastycznym reliefem jednostronnym, który zawiera aplikacje zamocowane na płaszczyźnie krzyżyka, IIa₃ z krzyżykami złożonymi z dwóch elementów: pionowego i poziomego z reliefem dwustronnym, który zawiera przedstawienia

ryte lub plastyczne stanowiące monolit z krzyżykiem, IIa₄ obejmuje krzyżyki złożone z dwóch elementów: pionowego i poziomego z plastycznym reliefem dwustronnym, który zawiera przedstawienia ryte i plastyczne stanowiące aplikacje zamocowane na płaszczyznach krzyżyka.

Medaliki są źródłami podobnymi do numizmatycznych. Są one zawieszkami, czy zawieszkami najczęściej kolistego, dyskoidalnego lub wielobocznego kształtu. Podobnie jak one zawierają reliefowe przedstawienia oraz inskrypcje literowe. Podobnie jak numizmaty składano je w grobach. Medaliki w prywatnej dewocji podobnie jak numizmaty mogą funkcjonować w obiegu przez bardzo długi czas. Często medaliki o starym rodowodzie były noszone przez kolejne osoby wiele lat po tym jak zostały wybite. Medaliki były odzwierciedleniem idei i zasad sztuki potrydenckiej, a być może forpocztą tych idei, ale niezwykle ważną bo często docierającą bezpośrednio z Rzymu. Klasyfikację medalików dla potrzeb mego opracowania przeprowadziłem na zasadach, według których porządkuje się zbiory i kolekcje numizmatyczne, w których numizmaty grupuje się jako monety określonego władcy lub państwa. Podobnie do cytowanych systemów klasyfikacji przyjętych w przywołanych w mej pracy monografiach. O przypisaniu przeze mnie medalików do konkretnego typu nie decyduje ich kształt, ale dedykacja. Zaproponowałem podział medalików na: 1. Medaliki maryjne, 2. Medaliki z dedykacją hagiograficzną, 3. Koronki i 4. Medaliki z przedstawieniami papieży.

Część medalików została odkryta na stanowiskach archeologicznych w pęczkach po kilka sztuk. Każdy z nich omówiłem oddzielnie. Zawsze w przypadku analizy dewocjonalistów dylemat stanowi, którą z omawianych stron należałoby uznać za ważniejszą. W zaproponowanej przeze mnie systematyce awersiem będzie zawsze przedstawienie odnoszące się do Boga, Jezusa Chrystusa i Matki Boskiej, a w przypadku świętych za główną zaproponowałem uznać tę stronę, która powtarza się w kilku egzemplarzach. W odniesieniu do tej ostatniej grupy zdecydowałem się na takie rozwiązanie ze względów praktycznych, ułatwiających uporządkowanie i opisanie zebranego materiału, nie hierarchizując ważności przedstawień żadnej ze stron. Wyróżnione typy pełnią jedynie funkcję porządkującą zebrane źródła. W pojedynczych okazach medalików z dedykacją odnoszącą się do różnych świętych awers określiłem umownie, a w przypadku dedykacji trynitarnej lub chrystologicznej jednej ze stron - rewersiem będzie strona z przedstawieniem świętego.

Na pewno omawiane dewocjonaalia podkreślają „rzymskość polskiego katolicyzmu”. Można je uznać za dzieła sztuki niewielkich rozmiarów zawierających treści w znakomitej większości jasno określone i nie skrywane za metaforycznymi przekazami. Treści te są

czytelne nawet dla wiernych nie umiejących czytać. Zwłaszcza w odniesieniu do medalików i krzyżyków można mówić o dydaktycznym charakterze umieszczanych na nich przedstawieniach.

6.1. Omówienie celu naukowego ww. prac i osiągniętych wyników wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania.

Przedstawione powyżej osiągnięcie badawcze znacznie poszerzyło wiedzę na temat dewocjonałów pozyskanych z badań archeologicznych i pokazało ich spektrum

Opracowanie jest pierwszym szczegółowym opisaniem zbioru zabytków o podobnym charakterze z rozczytaniem skrótów występujących na dewocjonałach inskrypcji

Pierwsze opracowanie zaliczające dewocjonała do obiektów, wobec których należy stosować zasady wynikające z obowiązującej doktryny konserwatorskiej, w zakresie dokumentowania prac konserwatorskich i poprawnego toku postępowania konserwatorskiego

Może być ono podstawą w doborze metody konserwacji podobnych odkryć

Wyjątkowym odkryciem jest odkrycie medalika z Pułtusza jako dzieła medaliera dworu papieskiego Jana Hameraniego

Opracowanie wykazało przydatność niektórych zabytków jako wyznacznika chronologicznego

Opracowanie to może być przydatne w ustaleniach identyfikacyjnych podobnych odkryć

Nie wszystkie rodzaje omówionych dewocjonałów mogą pełnić funkcje zabytków datujących. Na pewno nie te z nich, które są pokryte produktami korozji utrudniającymi nawet wstępną identyfikację. One w pierwszej kolejności wymagają interwencji konserwatorskiej. Po rozpoznaniu stopu z jakiego wykonano wydobyty zabytek i wyborze metody postępowania konserwatorskiego, po przeprowadzeniu pełnego toku prac konserwatorsko – restauratorskich rozpoznanie zabytku staje się możliwe. Na etapie badań są nieinwazyjne metody rozpoznawania inskrypcji i dekoracji występujących na płaszczyznach dewocjonałów. Metody te nie wymagają usuwania nawarstwień korozyjnych.

7. Opis działalności naukowej

7.1. Osiągnięcia naukowe przed uzyskaniem tytułu doktora

Studia na kierunku archeologia ze specjalizacją w zakresie konserwacji zabytków archeologicznych rozpocząłem w 1979 roku w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Pracę magisterską napisałem pod kierunkiem doc. Jerzego Olczaka i dotyczyła ona *Rzędu końskiego w średniowieczu na ziemiach polskich*. Wyniki pracy opublikowałem w 1988 roku w *Koniu Polskim*, wówczas renomowanym piśmie hodowców koni (**I.2.,s.2**). Ówczesnym przewodniczącym rady programowej był prof. Jerzy Chachuła.

Jako student IV roku opublikowałem szkic *Pradzieje ziemi chojnickiej* w Biuletynie Zrzeszenia Kaszubsko - Pomorskiego Bazuny (**I.1.,s.2**). W latach 1994 - 1995 uczestniczyłem w badaniach archeologicznych prowadzonych przez Pracownię Archeologiczną Toruńskiego Oddziału Pracowni Konserwacji Zabytków. Pracownią kierował dr Jan Grześkowiak. Uczestniczyłem w badaniach dwóch obiektów: ruin kościoła poddominikańskiego kościoła św. Mikołaja oraz krypt kościoła Najświętszej Marii Panny w Toruniu.

Od 1985 roku podjąłem pracę w Pracowni Konserwacji Kamienia i Metalu w Przedsiębiorstwie Państwowym Pracowni Konserwacji Zabytków Oddział w Toruniu (od 1991 r. spółki z o. o.). Moim bezpośrednim przełożonym był profesor Janusz Krauze (wówczas doktor). Od roku 1985 do 1996 mój rozwój naukowy w zakresie konserwacji zabytków odbywał się pod opieką dr. Janusza Krauze, który równolegle kierował pracownią Konserwacji Metali w Instytucie Zabytkoznawstwa i Konserwatorstwa UMK w Toruniu. W roku akademickim 1993/94 prowadziłem zajęcia z metodyki konserwacji zabytków w Instytucie Zabytkoznawstwa i Konserwatorstwa UMK w Toruniu. W ramach Pracowni Konserwacji Kamienia i Metalu toruńskiego oddziału PKZ doskonaliłem wiedzę konserwatorską nabytą podczas studiów. Przedmiotem moich działań konserwatorskich były obiekty wyjątkowej wartości historycznej, artystycznej i zabytkowej. Między innymi uczestniczyłem w pracach konserwatorskich zespołu cynowych sarkofagów Piastów śląskich z Muzeum w Brzegu (**II.9.,s.8**), wyrobów rzemiosła artystycznego z Muzeum Historycznego Miasta Gdańska (**II.5.,s.4**), detali architektonicznych toruńskich kamienic, detali sztukatorskich Pałacu w Jabłonnej i w Wilanowie oraz wielu innych. Z czasem kierowany przeze mnie zespół był włączany do ekip konserwatorskich zajmujących się konserwacją detali architektonicznych. Poza pracami konserwatorskimi wykonywanymi w Polsce brałem udział w pracach konserwatorskich zagranicą. Na Słowacji w 1989 roku kierowałem zespołem i wykonywałem prace konserwatorskie przy kamiennych detalach Pałacu Prymasowskiego (**II.1.,s.2**) oraz indywidualnie konserwację brązowej płyty poświęconej Paracelsusowi de Hohenheim w Bratysławie (**II.2.,s.2**). W Niemczech w roku 1991 uczestniczyłem w pracach konserwatorskich detali architektonicznych tzw. Gotchisches Haus w Wernigerode (**II.4.,s.3**), w tym samym roku kierowałem pracami konserwatorskimi prowadzonymi przy detalach architektonicznych Uniwersytetu Humboldta w Berlinie (od strony ulicy Klary Zetkin) (**II.3.,s.2**). W roku 1992 w Quedlinburgu pracowałem przy konserwacji i rekonstrukcji wystroju reprezentacyjnej sali Keiserhoff (**II.6.,s.3**) oraz jako autor rekonstrukcji herbu Saksonii - Anhalt z budynku miejscowej administracji. Prace wykonywane w Niemczech przebiegały najczęściej na podstawie indywidualnie

przygotowanego przeze mnie programu i technologii. W roku 1992 roku w Dreźnie przygotowałem inwentaryzację i opracowałem program prac konserwatorskich detali architektonicznych Pałacu Taschenberg (*Stuckdekoration der Fassade des Palais am Taschenberg in Dresden (Erhaltungszustand, Ursachen der Beschädigungen und Restaurierungsvorschläge). Band III., Teil 1. und Teil 2*) (**II.7.,s.3** i **II.8.,s.3**) oraz detali kamiennych (Natursteinelemente des Palais am Taschenberg in Dresden (*Erhaltungszustand, Ursachen der Beschädigungen und Restaurierungsvorschläge Band II* wspólne z A. Millerem) (**II.9.**). W 1992 roku wykonałem prace konserwatorskie przy pomniku żołnierzy i ofiar światowych wojen tzw. Kriegerdenkmal w Unterbach - Düsseldorfie (**II.5.,s.3**). Na zlecenie niemieckiego kontrahenta, firmy: Mulhan – Kielart w 1996 roku wykonałem prace konserwatorskie statuy księcia Rzeszy z elewacji Uniwersytetu w Rostoku (**II.10.,s.3**). Prace wykonywane zagranicą były oceniane przez użytkowników/opiekunów obiektów, przez miejscowe służby konserwatorskie i przez nie odbierane.

W 1991 Rosji wykonałem projekt prac konserwatorskich elementów marmurowych Wielkiej Kaskady w Peterhofie.

W kierowanej przeze mnie pracowni powstawało wiele kopii zabytków. Zleceniodawcami większości tych prac były polskie instytucje muzealne lub samorządowe. Niektóre prace wykonywane były w Polsce dla zleceniodawców zagranicznych np. *Ospreussischeslandesmuseum w Luneburgu* czy *Atelier de sculpture restaurations et copies artisanales de sculptures anciennes zBrukseli*.

Po likwidacji PKZ sp. z o.o. nadal pracowałem jako konserwator zabytków w firmie zarządzanej przez moją Żonę Barbarę.

W 1996 roku na podstawie § 19 rozporządzenia Ministra Kultury i Sztuki z dnia 24 sierpnia 1964 r. uzyskałem zaświadczenie o posiadaniu kwalifikacji konserwatorskich w zakresie konserwacji zabytków metalowych i detali architektonicznych (Zaświadczenie P.S.O.Z. Nr 21/96 z dnia 17.07.1996 r.).

Podczas pracy w naszej rodzinnej firmie wykonywałem wiele prac konserwatorskich przy prestiżowych obiektach m. in. wytypowanych detalach Ratusza Staromiejskiego w Toruniu (**II.19.s.,5,II.23.,s.5**), kościele w Kazimierzu Biskupim (**II.40.,s.6, II.44.,s.7**), gotyckich detalach architektonicznych kościoła p.w. św. Katarzyny w Brodnicy (**II.18.,s.5**) czy detalach architektonicznych w klasztorze Ojców Filipinów w Gostyniu (**II.50.,s.7**). Wówczas wykonaliśmy też kilka prac konserwatorskich przy srebrnych sukienkach zdobiących barokowe obrazy z Wilamowa (**II.14.,s.4**), Kazimierza Biskupiego (**II.45.s.7**), i z Grabowa (**II.65, s.14**). Omówienie wyników badań toruńskiego ratusza miało miejsce na konferencji z

okazji 1000 - lecia Gdańska w 1997 roku. Prestiżową pracą było wykonanie kartusza erekcyjnego diecezji toruńskiej zdobiącego obecnie wieżę katedry św. św. Janów w Toruniu (współautor A. Miller) (II.25.,s.5). Pod koniec lat dziewięćdziesiątych wykonałem prace konserwatorskie na wielu elewacjach toruńskich i bydgoskich kamienic (II.15.,s.6, II.22.,s.5, II.26.,s.5, II.29.,s.5, II.30.,s.6, II.38.,s.6, II.39.,s.6, II.41.,s.7, II.52.,s.7, II.53.,s.8). W 2000 roku ukończyłem dwusemestralne, Studia Podyplomowe w zakresie zabytkoznawstwa i konserwatorstwa sztuki kościelnej na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Opracowywałem wówczas programy prac konserwatorskich m. in. Bramy Głównej Uniwersytetu Warszawskiego (II.21.,s.5) czy reliktyw Świątyni Opatrzności z Ogrodu Botanicznego w Warszawie, tej budowli rozpoczętej z inicjatywy Sejmu Czteroletniego w roku 1792. Równolegle publikowałem drobne opracowania popularyzujące sprawdzone technologie konserwatorskie w periodykach kolekcjonerskich. Kopia XIV wiecznego zwornika z kościoła p.w. św. Katarzyny Aleksandryjskiej z Brodnicy mego autorstwa była eksponowana na Międzynarodowej wystawie konserwatorskiej *Denkmal 2002* w Lipsku. Obiektami, które były przedmiotem moich prac były również zabytki archeologiczne. Wśród nowożytnych zabytków archeologicznych moją szczególną uwagę zwróciły krzyżyki karawakowe ponieważ występowały w źródłach XVII i XVIII - wiecznych oraz w uproszczonej formie w XIX wieku. Poświęciłem im kilka publikacji (I.3.s.1, I.1.,s.1, I.5.,s.2, I.15.,s.2). Zainteresowania te rozwinąłem w pracy doktorskiej napisanej w Instytucie Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. W 2003 roku rozpocząłem pracę w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu na stanowisku specjalisty naukowo – technicznego, w Pracowni Dokumentacji i Konserwacji. W 2004 r. w Instytucie Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu na podstawie pracy doktorskiej uzyskałem tytuł doktora nauk humanistycznych w zakresie historii. Promotorem pracy był prof. dr hab. Andrzej Marek Wyrwa, a recenzentami prof. dr hab. Jadwiga Chudziakowa i prof. dr hab. Jerzy Strzelczyk. Zasadniczym celem pracy było usystematyzowanie występujących od średniowiecza do XIX wieku krzyży o podwójnych ramionach poziomych. Bardzo często były mylone krzyże jagiellońskie z węgierskimi oraz karawakowe z prawosławnymi, co prowadziło do nieporozumień. Uzupełnieniem tych badań była moja koncepcja pochodzenia podwójnego krzyża w godle dynastii Jagiellonów. Przedstawiłem ją w okolicznościowej publikacji, którą ukazała się z okazji sześćsetlecia panowania tej dynastii (I.1.,s.16).

7.2. Osiągnięcia naukowe po otrzymaniu tytułu naukowego doktora

W 2005 roku zostałem awansowany na stanowisko adiunkta. W ramach studiów dotyczących podwójnych krzyży ich część poświęciłem dewocjonaliom o podwójnej liczbie poziomych ramion. Zwróciło to moją uwagę na stosunkowo słabe rozpoznanie dewocjonalii i zainspirowało do podjęcia nad nimi badań. Ta grupa zabytków z uwagi na długi czas zalegania w warunkach ziemnych wymaga stosowania wybranych metod postępowania konserwatorskiego. Również weryfikacji metod, które mogłyby być przydatne w konserwacji tych unikatowych i słabo rozpoznanych zabytków poświęciłem kilkuletnie badania.

Równoległe do badań nad dewocjonaliami wykonywałem opracowania poświęcone badaniom archeologicznym i konserwatorskim. Jestem autorem kilku opracowań wyników badań archeologicznych prowadzonych przez mój macierzysty Instytut i w jego archiwum przechowywanych m. in.: *2006 Groby żołnierzy z II wojny światowej ze stanowiska A I i BI ze Starych Marz gmina Dragacz*, *2004 Kamionki Duże gmina Łysomice, woj. kujawsko - pomorskie stanowisko nr 15*, *2011 Opracowanie wyników badań archeologicznych przeprowadzonych na stanowisku: Bydgoszcz 632, AZP 37/38 – 268, dla potrzeb inwestycji polegającej na przebudowie płyty Starego Rynku w Bydgoszczy*, *2011 Program prac konserwatorskich ruin zamku biskupiego w Wąbrzeźnie*. Jestem również autorem badań archeologicznych prowadzonych przede wszystkim na stanowiskach z okresu średniowiecza i z czasów nowożytnych, oraz autorem sprawozdań z tych badań.

Konserwacja zabytków archeologicznych przeprowadzona przeze mnie obejmuje zabytki pozyskiwane przede wszystkim w ramach badań Instytutu Archeologii UMK w Toruniu, w ramach prowadzonych badań statutowych i grantów (**II.64-65.,s.8-9**, **II.60-61.,s.14**). Pochodzą one z takich stanowisk jak: Betyń (**II.4.,s.19**, **II.5.,s.19**), Biśnik (**II.19.,s.27**), Bocień, Bydgoszcz (**II.20.,s.21**, **II.5.,s.30**), Nętno (**II.3.,s.19**, **II.5.,s.19**, **II.9.,s.26**) Perkowo (**II.19.,s.32**, **II.24.,s.32**), Pień (**II.57.,s.23**) Polanowo i Przybądzin (**II.7.,s.20**, **II.12.,s.27**), Radzyń Chełmiński (**II.2.,s.30.**) Rogowo (**II.63.,s.8,II.67.,s.9**, **II.59.,s.14**, **II.63.,s.14**, **II.1.,s.19**, **II.6.,s.20,II.7.,s.26**, **II.11.,s.26**), Strzelno (**II.68.,s.9**), Stare Marzy(**II.20.,s.27**), Sztywnag (**II.2.,s.19**, **II.8.,s.26**), Szynych (**II.65.,s.9**, **II.62.,s.14**), Toruń (**II.82.,s.25**, **II.83.,s.26**, **II.51-52.,s.30**) i. in.

Indywidualnych rozwiązań konserwatorskich wymagały zabytki pozyskane w wyniku badań archeologicznych w Pniu gm. Dąbrowa Chełmińska (**II.57.,s.23**). Konserwowane przeze mnie metalowe okucia niezachowanych drewnianych pojemników (wiaderek) były poddawane konserwacji w ułożeniu w jakim się znalazły w momencie odkrycia. Takie stabilne ułożenie zapewniało poprawną ekspozycję odkryć, a było możliwe dzięki spetryfikowaniu w sztuczny sposób piasku utrzymującego okucia. Obiektami o nietypowej problematyce konserwatorskiej

były dla mnie rzymskie fałszerstwa monet tzw. suberaty. Są one wykonywane z miedzianych krążków pokrytych cyną. Również takie obiekty pochodzące z badań w Perkowie były przedmiotem moich prac (II.24.,s.32). Jestem autorem kopii wielu zabytków archeologicznych. Dla Muzeum Historyczno - Etnograficznego w Chojnicach wykonałem kopie naczyń *terra sigillata* odkrytego na stanowisku kurhanowym z okresu wpływów rzymskich w Odrach, gdzie jest ono eksponowane (II.79.,s.25), dla Muzeum Archeologicznego w Tolmeita w Libii wykonałem kopię głowy Afrodyty (II.2.,s.18) i statuy tronującej Kybele (II.6.,s.19). Obie były eksponowane w Muzeum Archeologicznym w Tolmeita w Libii. Kopia tronującej Kybele była eksponowana podczas wystawy w dniach 15.12.08 r. – 15.01.09 r. w Zamku Królewskim w Warszawie (I.12.,s.18). Według mojej koncepcji i projektu wykonane zostały kopie kompletu (ok. 600szt. !) monet wchodzących w skład skarbu z Ptolemais w 2007 roku w Libii (II.3.,s.19 i I.10 -12.,s. 18). Kopie te zostały sprowadzone z Libii do Polski do instytutu archeologii Uniwersytetu Warszawskiego. Znaczenie tego projektu z uwagi na trwający konflikt zbrojny w Libii i nieznane losy monet można dopiero docenić obecnie. Dzięki wykonanym i sprowadzonym do Polski kopiom, bez przeszkód mogą być prowadzone badania nad tym unikatowym zbiorem numizmatów. Jestem również autorem projektu konserwacji i wykonawcą prac konserwatorskich monet wchodzących w skład skarbu z Ptolemais. Wykonywanie kopii wymagało indywidualnie opracowanej technologii z uwagi na panujące w Libii upały. Przekraczały one znacznie dopuszczalne wartości stosowanych powszechnie mas sztukatorskich.

Od czasu uzyskania stopnia doktora wykonałem również kilkadziesiąt programów prac konserwatorskich (ZAŁĄCZNIK 1) i realizacji konserwatorskich (ZAŁĄCZNIK 1). Jestem autorem programów prac konserwatorskich m. in. gotyckich świątyń w Lęborku (II.45.,s.23), Rakowcu (II.71.,s.25), Rusocicach (II.27.,s.21), Zajązdkowie (II.10.,s.33) i in.; zespołów pałacowych m. in. w Drogoszach (II.16-18.,s.20), Lusinach (II.5.,s.33), Ustniku (II.4.,s.32); obiektów nowożytnych m.in. budynku Administracji Lasów Państwowych w Toruniu (II.70.,s.24), Urzędu Miejskiego w Lęborku (II.45.,s.23), Urzędu Miejskiego w Świeciu (II.3.,s.32); kościołów i kaplic neogotyckich m. in. w Lęborku (II.66.,s.24), Janowicach (II.6.,s.33), Wielkiej Łące (II.42.,s.22).i in.; bram cmentarnych m. in. w Mursku (II.9.,s.33), Śliwicach (II.1.,s.32); pomników nagrobnych na cmentarzach: w Śliwicach (II.6-18.,s.30-32), Niebędzinie (II.40.,s.29), w Roszczycach (II.59.,s.24) i in.

Kilka z projektów ma charakter nowatorskich, indywidualnych rozwiązań. Ich zastosowanie przez zleceniodawców skutkowało dla nich określonymi korzyściami finansowymi. Do nietypowych rozwiązań konserwatorskich zaliczam kompromisowy, indywidualnie

opracowany przeze mnie projekt docieplenia budynków z interesującymi wystrojami architektonicznymi znajdującymi się w strefie ochrony konserwatorskiej przy ul. Słowackiego w Świeciu nad Wisłą (**II.78.,s.25**). Zaproponowane w projekcie rozwiązanie mego autorstwa jest zgodne z doktryną konserwatorską, a jednocześnie umożliwia realizację zadania związanego z termoizolacją budynków, stworzenia bariery dla ubytków ciepła i przyniesie oszczędność kosztów lokatorom i Spółdzielni Mieszkaniowej w Świeciu.

Wprowadzenie protektorów anodowych (wykonanych przeze mnie według mego projektu i pomysłu) jako zabezpieczenie antykorozyjne wolnostojących, wielkogabarytowych obiektów z Muzeum KL Gross Rosen w Rogoźnicy było efektem prowadzonych przeze mnie badań nad sposobem ochrony, obiektów metalowych eksponowanych w odkrytej przestrzeni (**II.7.,s.16**). Jestem nie tylko autorem projektu, ale również wykonawcą tych prac. Rozwiązanie to jest pionierskim, w odniesieniu do metalowych obiektów zabytkowych. Niski koszt takiej ochrony i nieskomplikowany system montażu, nieinwazyjność są atutami zaproponowanej metody. Obserwacja obiektu chronionego antykorozyjnie tą metodą po siedmiu latach potwierdza jej poprawność.

Indywidualnie opracowany sposób stabilizacji jednego z filarów bramy zabytkowego cmentarza w Śliwicach pozwolił na utrzymanie pierwotnej substancji zabytkowej *in situ*, bez potrzeby planowanej wcześniej rozbiórki i bez konieczności wykonania kopii (**II.1.,s.32**).

Opracowanie przeze mnie systemu usunięcia zawilgocenia w narożniku północno - zachodnim czterokondygnacyjnego budynku Gimnazjum Anglojęzycznego w Lęborku przy ul. Okrzei 8, obniżyło znacząco koszt planowanego remontu (**II.32.,s.22**).

Wyniki ustaleń moich badań i prac konserwatorskich przedstawiałem w cytowanych dokumentacjach konserwatorskich, referowałem na konferencjach konserwatorskich i prezentowałem w publikacjach.

Prowadzę obecnie badania nad nieinwazyjnym rozpoznaniem zabytków metalowych. Współpraca z firmą Carl Zeiss Jena AG i Zakładem Mechatroniki, Automatyzacji i Organizacji Produkcji Centrum Zaawansowanych Systemów Produkcyjnych, Politechniki Wrocławskiej, umożliwiła wykonanie pozytywnych prób identyfikacji zabytku dzięki zastosowaniu Tomografu Carl Zeiss Metronom i mikroskopu skaningowego (SEM) Carl Zeiss z mikrosondą EDS (współwykonawca badań dr Łukasz Czyżewski). Wspólnie z Toruńską Pracownią Konserwacji Malarstwa i Rzeźby Restaurow sp. z o.o. prowadzę badania nad zastosowaniem lasera w pracach przy konserwacji zabytków archeologicznych. Badania te dotyczą konserwacji obiektów metalowych, zabytków ceramicznych i kamiennych.

Prowadzenie przeze mnie badań nad kamiennymi i ceramicznymi zabytkami archeologicznymi jest związane z moją działalnością dydaktyczną. Badania te obejmują materiały stosowane do rekonstrukcji ubytków w zbytkach ceramicznych i kamiennych oraz kleje i impregnaty. Obiektem wykonanym z naturalnej skały znaczącej rangi, który poddawany był przeze mnie w ostatnich latach zabiegom konserwatorskim, jest fragment późnoromańskiej misy chrzcielnej wydobyty w okolicy kościoła p.w. św. Jakuba w Toruniu (**II.1.,s.30**). Badania tego obiektu objęły identyfikację skały, badania stratygrafii reliktyw polichromii i stopnia zasolenia. Podobną problematyką zajmowałem się w 2013 roku podczas pobytu na stanowisku Blackfrairy w Trimie, Co. Meath w Irlandii na zaproszenie *The Irish Archaeology Field School*. Opracowałem tam na miejscu dwa projekty działań konserwatorskich. Pierwszy dotyczył reliktyw murów, drugi konserwacji odkrytych reliktyw polichromii XIV - wiecznego opactwa dominikańskiego. W obu projektach w sezonie ubiegłorocznym uczestniczyłem osobiście (**II.1-2.,s.30**).

Od grudnia 2013 roku złożona jest w Wydawnictwie Naukowym UMK, po recenzji wydawniczej monografia stanowiąca podsumowanie moich badań staurolologicznych.

Współpracuję z zagranicznymi i krajowymi ośrodkami naukowymi:

Laboratorium Naukowo-Badawczym PKZ w Toruniu w zakresie badań surowcowych zabytków archeologicznych (**II.1.,s.30**).

Muzeum Piśmiennictwa i Drukarstwa w Grębocinie w zakresie badań nad papierem archeologicznym.

Pracownią Restauro p. z o. o. w Toruniu w zakresie badań nad zastosowaniem lasera w konserwacji zabytków archeologicznych.

oraz zagranicznymi:

Atelier de sculpture restaurations et copies artisanales de sculptures anciennes Bruksela, w Belgii w zakresie wykonywania kopii zabytków

The Irish Archaeology Field School, Dublin w Irlandii w zakresie konserwacji zabytków archeologicznych

7.3. Pozostałe osiągnięcia po uzyskaniu stopnia doktora

Moje zainteresowania dotyczą nie tylko tradycyjnej problematyki archeologicznej, ale analogicznych do niej zjawisk przebiegających w czasach nowożytnych. Ten zakres mojej aktywności dotyczy organizacji nowożytnych cmentarzy organizowanych poza placem

przykościelnym. Te nekropolie organizowane były według określonych wytycznych władz kościelnych i państwowych. Szczegółowe rozporządzenia instruowały zarządzających parafiami jak należy zorganizować takie miejsce. Badania są próbą odpowiedzi na pytanie czy podobne zarządzenia regulowały organizację pierwszych, przykościelnych cmentarzy średniowiecznych. Były one wówczas organizowane wokół świątyń. Badania te prowadzę od 2005 roku. Ich rezultatem jest pierwsza część monografii nekropolii o niezakłóconym układzie przestrzennym od czasu jej założenia w Śliwicach na Kociewiu (**I.1.,s.17**). Druga część opracowania została w lutym 2014 roku złożona do druku w po pozytywnej recenzji wydawniczej.

Niezależnie od wymienionych wielkogabarytowych obiektów zabytkowych systematycznie wzbogacam swoją wiedzę i doświadczenie w zakresie konserwacji zabytków archeologicznych. Ten rodzaj mojej aktywności zawodowej dotyczy obiektów wykonanych z metali, ceramiki i kamienia. Jednostkowym są zespołowo zrealizowane projekty przy zabytkach organicznych: fragmentach drewna fosylnego pozyskanych w wyrobisku kamieniołomu „Wapienno”. Te nietypowe obiekty wymagały indywidualnie opracowanego programu badań, projektu konserwatorskiego oraz technologii wykonania. Unikatowe obiekty wymagały zaangażowania również interdyscyplinarnego zespołu badaczy (**II.6-7.,s.33**).

8. Dalsze plany naukowe

Ponadto zajmuję się tematem dawnych technik budowlanych, zakresie projektowania brył i detali architektonicznych w średniowieczu. Jako podstawę badań przyjąłem szkice zachowane na powierzchni detali architektonicznych. Incydentalność w pozyskiwaniu materialnych śladów takich obszarów aktywności w średniowieczu czyni z każdego doniosłe odkrycie. Opracowania dotyczące naszej interpretacji jednostkowych odkryć systematycznie publikuję (**I.2.,s.16 i I.13.3.,s.15**).

Obecnie z partnerami z Irlandii przygotowuję kolejną monografię tzw. *High crosses*, tzw. „Wysokich Krzyży” charakterystycznych dla kultury i krajobrazu Zielonej Wyspy. Do 2013 roku zinwentaryzowaliśmy krzyże znajdujące się w hrabstwach: Meath, Louth, Westmeath i Offaly. Jestem autorem koncepcji i programu badań oraz zasad inwentaryzacji. Badania te i pozyskany dzięki nim cenny materiał ikonograficzny, moim zdaniem dobrze wpisują się również w potrzeby polskiej archeologii wczesnego średniowiecza.

